

Policy för erbjudande av modersmålsundervisning

Skollagen 10 kap fastslår att:

Modersmålsundervisning 7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande (goda för gymnasiet) kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket.

Detta gäller för grundskola, specialskola, särskola samt sameskola. Även gymnasiet och gymnasiesärskola. Då är det alltså ett "skall-krav". I övriga skolformer är detta bara ett "bör-krav".

Skolverkets rekommendationer i enlighet med skollagen:

- "Bedömning och betygsättning **sker på samma sätt som i övriga ämnen**. Elevens visade kunskaper och förmågor bedöms utifrån **kunskapskraven i kursplanen** eller ämnesplanen."
- "Det är **vårdnadshavare** som ansöker om modersmålsundervisning i grundskolan och motsvarande skolformer, medan **eleven själv** ansöker om modersmålsundervisning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. **Ansökan sker alltid via skolans rektor**. Inom kommunal vuxenutbildning ansöker eleverna om att läsa kurser inom ämnet modersmål."
- "Huvudmannen är endast skyldig att anordna modersmålsundervisning om det finns **minst fem elever** som har rätt till undervisningen, dessa elever **önskar att få undervisning** i språket, och det finns en **lämplig lärare**."
- "Det är **rektorn som avgör om en lärare är lämplig** att bedriva modersmålsundervisning."
- "Har eleven fått sin modersmålsundervisning utöver den garanterade undervisningstiden i grundskolan eller motsvarande skolformer, är huvudmannen skyldig att erbjuda undervisningen i **högst sju läsår sammanlagt**."

För Trelleborgs kommun gäller följande förutsättningar:

- eleven ska ha **grundläggande** (goda för gymnasiet) kunskaper i modersmålet och
- **minst en vårdnadshavare** skall prata modersmålet och
- det skall vara **umgängesspråket** i hemmet och
- **minst fem** behöriga elever i kommunen ansöker om detta.
- En **lämplig** (avgörs av rektor) lärare finns att tillgå och

- modersmålsundervisning ska **erbjudas** i grundskolan och gymnasiet samt liknade former och högst **sju års** undervisning är ett "skall-krav".

Barn och utbildningsförvaltningen ska säkerställa att språket talas av en vårdnadshavare och att det talas i hemmet.

Minoritetsspråken och studiehandledningen är undantagen nedanstående policy och kommer att särbehandlas vid senare tillfälle.

Utifrån ovanstående punkter fastställs nedanstående policy för modersmålsundervisningen i Trelleborg kommun.

1. Ett språkkravstest införs innan modersmål erbjuds i det aktuella språket. Skollagen stipulerar tydligt att förkunskaper skall finnas på grundläggande (betyg E) eller goda (betyg C) nivå. Detta innebär att kommunen kan utgå ifrån ett prov i något av B-eller C-språken samt översätta detta till det aktuella modersmålet för att fastställa att den efterfrågade kunskapen finns, innan eleven erbjuds modersmålsundervisning. Provet tas fram av en extern instans.
2. Ensamkommande som bor i familjehem ska inte erbjudas modersmålsundervisning om inte kraven på att en vårdnadshavare skall prata modersmålet samt att språket talas i hemmet uppfylls. Kraven på att en vårdnadshavare skall tala modersmålet samt att språket skall talas i hemmet uppfylls inte om vårdnadshavaren inte finns i Sverige.
3. Modersmål i förskola, förskoleklass, fritids eller vuxenutbildningar erbjuds inte. Det är inte lagstadgat och är ingen skall-sats i skollagen.
4. Erbjud högst sju års modersmål från startdatum. Det är vad som stipuleras i Skollagen. Från det datum då man har första lektionstillfället ska den bortre tidsgränsen vara högst sju år, även om man inte har sökt vissa terminer.
5. Förtydligande om vad som en "lämplig lärare". En lämplig lärare i alla andra ämnen har legitimation för det ämnet som man skall betygsätta som krav. Varför detta krav inte skulle omfatta modersmålslärare är en sänkning av lärarprofessionen status. Lämplig lärare, enligt denna policy, innebär i första hand legitimerad lärare i det aktuella språket, i andra hand legitimerad språklärare med kunskaper motsvarande modersmålskunskaper i det aktuella språket.
6. Tidsgräns som man skall ha sökt modersmål, är den 1 oktober och den 1 maj. Dessa datum säkerställer att kommunen har möjlighet att rekrytera "lämplig" lärare kommande termin. Denna tidsgräns krävs för att ge rektorerna rimlig tid att hitta adekvat personal, en rimlig tidsgräns är två månader, vilket brukar gälla övriga lärartjänster. Sökande som inkommer med ansökan efter detta datum skall inte ges möjlighet till modersmål den terminen.

7. Modersmålsundervisning skall bedrivas efter ordinarie skoltid. Barn som läser modersmål som inte är klassificerat som C-språk skall läsa sitt modersmål efter ordinarie skoltid. Det är inte rimligt att avbryta ordinarie lektion för att gå på modersmål och missa viktiga lektioner. Målet med skolan måste vara att ge dessa elever bästa möjliga chans att lyckas i skolan för att senare lyckas med steget ut i arbetslivet eller vidare studier. Då är det kontraproduktivt att låta dem missa viktiga lektioner. Detta tillsammans med fjärrundervisning gör att lektionerna kan effektiviseras och bedrivas med alla elever som har samma språk samtidigt så länge kvoten elever inte överstiger kommunens rekommendation på max elever per klassrum.
8. Se över möjligheterna till fjärrundervisning. Fem elever är ett mycket litet underlag för en klass och innebär en extremt hög lärartäthet, som i många andra sammanhang inte skulle accepteras. I många fall handlar det dessutom om enstaka undervisningstillfällen under en vecka för en pedagog som bor och arbetar på annan ort. Fjärrundervisning är ett alternativ som möjliggör samordning och skulle bespara Trelleborg kommun onödiga kostnader för reseersättning till pedagogerna. Då avsaknad av legitimerad personal också är ett problem borde detta möjliggöra för eleverna att få korrekt utbildning av behöriga lärare.
9. Olika språk kan inte slås samman till gemensamma lektioner. Kravet är väldigt tydligt enligt Skollagen/Skolverket. Minst fem sökande till ett språk ska finnas för att det skall behöva erbjudas av kommunen. Att bedriva undervisning i flera språk samtidigt innebär en orimlig och helt ineffektiv undervisningssituation.
10. När ovanstående krav uppfyllts skall fortfarande kravet på fem sökande uppfyllas. Minst fem sökande i kommunen, i det aktuella språket, måste söka varje termin för att kommunen ska erbjuda undervisningen. Om det kravet inte uppfylls erbjuds ingen modersmålsundervisning i det aktuella språket den terminen.

När eleven och skolan uppfyller ovanstående krav som är tagna eller tolkade från Skollagen samt Skolverkets föreskrifter i frågan så erbjuder Trelleborg kommun modersmål till de barn som så önskar.